

Spørgsmål og svar om reklame- og udstillingsforbuddet for tobaksvarer m.v.

Nedenfor er svar på en række typiske spørgsmål om reklame- og udstillingsforbuddet for tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter *over for forbrugere*.

Der er ingen spørgsmål om reklame og udstilling af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter *over for forhandlere*.

Når vi skriver "tobaksvarer", omfatter det både tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter.

Hvad er "tobaksvarer"?

"Tobaksvarer" er 1) varer, der er bestemt til at ryges, indsnuses, suttet, tygges eller på anden måde indtages, hvis de helt eller delvis er fremstillet af tobak, og 2) varer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med sådanne varer¹.

1) "Tobaksvarer" er derfor alle former for tobaksvarer, uanset hvordan man bruger dem.

2) "Varer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med sådanne varer" omfatter fx filtre, papir, emballage, piber og hardware. Derimod er produkter, der har et mere *generelt anvendelsesformål*, ikke omfattet, fx lightere, tændstikker, piberensere eller askebægere, medmindre de specifikt er designet eller markedsført med reference til tobaksvarer².

Hvad er "tobakssurrogater"?

"Tobakssurrogater" er produkter med nikotin, der ikke er tobaksvarer, elektroniske cigaretter eller godkendte lægemidler³. Tobakssurrogater omfatter fx såkaldte nikotinposer eller "pouches" med indhold af nikotin.

Hvad er "urtebaserede rygeprodukter"?

"Urtebaserede rygeprodukter" er rygeprodukter baseret på planter, urter eller frugter, som ikke indeholder tobak, og som kan forbruges via en forbrændingsproces⁴.

1 Det står i § 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 586 af 26. marts 2021 af lov om forbud mod tobaksreklame m.v. ("tobaksreklameloven"), og i § 1, nr. 1, i bekendtgørelsen nr. 570 af 11. februar 2021 om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning m.v. af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter.

2 Det står bekendtgørelsens § 2, stk. 3 og på s. 30 i lovbemærkningerne til forslag nr. L 61 til lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love. (Udmøntning af national handleplan mod børn og unges rygning).

3 Det står i tobaksreklamelovens § 1, nr. 3.

4 Det står i tobaksreklamelovens § 1, nr. 4 og i bekendtgørelsens § 1, nr. 3.

Er det lovligt at reklamere for tobaksvarer?

Nej. Alle former for reklame for tobaksvarer er forbudt⁵ med enkelte undtagelser. En fysisk butik, der er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, kan lovligt *reklamere* for disse varer i butikken og på butiksfacaden⁶. Se neden for om fysiske specialbutikker.

Hvad er reklame?

Alle handlinger i erhvervsøjemed, som har til formål at sælge tobaksvarer eller som har den direkte eller indirekte virkning, er reklame omfattet af forbuddet og derfor forbudt⁷. Det er et meget bredt reklameforbud.

Selvom en omtale af tobaksvarer ikke har til *formål* at sælge varerne, må omtalen heller ikke *direkte* eller *indirekte* medvirke til at sælge tobaksvarer. Det er fx forbudt, hvis en tobaksvarer bliver anvendt i en reklame for andre produkter⁸. Det er også forbudt at reklamere for sin virksomhed, som sælger tobaksvarer, selvom man ikke reklamerer for bestemte tobaksvarer.

Hvor gælder reklameforbuddet?

Reklameforbuddet gælder som udgangspunkt alle steder. Det er fx ikke tilladt at reklamere:

- I fysiske butikker, herunder på digitale skærme, på gaden og på butiksfacader, fx ved A-skilte, salgsfremmende udsagn på butiksvinduer eller billeder af personer, der bruger tobaksvarer.
- I trykte medier, fx i aviser.
- I radio og på tv.
- På internettet, fx på sociale medier, på en virksomheds egen hjemmeside, via Google AdWords og banner-annoncer.
- I e-mails, fx i nyhedsbreve.

Er det lovligt at yde sponsorater?

Nej. Sponsorering til fordel for tobaksvarer er forbudt⁹, uanset om sponsoren får sit navn, logo eller andre kendetegn vist eller nævnt i forbindelse med sponsoreringen¹⁰.

”Sponsorering” omfatter enhver form for offentlig eller privat bidrag til et arrangement, en aktivitet eller en enkeltperson, som har til formål eller har den virkning at sælge tobaksvarer¹¹. Det er fx ikke tilladt at yde bidrag til medieproduktioner¹². Forbuddet mod sponsorering omfatter ikke kun bidrag i form af penge, men ethvert direkte eller indirekte bidrag, fx sponsorering, gaver, prisfordele, støtte, udlevering af prøver, gratis butikssindretningsinventar, lån af lokaler, oplæring og kurser¹³.

⁵ Det står i tobaksreklamelovens § 3, stk. 1.

⁶ Det står i tobaksreklamelovens § 5 a, stk. 2, og bekendtgørelsens § 5, stk. 1 og stk. 6 modsætningsvist, som omhandler fysiske ”salgssteder”. Se desuden undtagelser i lovens § 3, stk. 2.

⁷ Det står i tobaksreklamelovens § 2, stk. 1.

⁸ Det står i tobaksreklamelovens § 2, stk. 2, nr. 1.

⁹ Det står i tobaksreklamelovens § 4.

¹⁰ Det står på s. 31 i lovbemærkningerne til forslag nr. L 61.

¹¹ Det står i tobaksreklamelovens § 2, stk. 3.

¹² Det står på s. 31 i lovbemærkningerne til forslag nr. L 61.

¹³ Det står på s. 31 i lovbemærkningerne til forslag nr. L 61. Det fremgår desuden direkte af tobaksreklamelovens § 5, at enhver form for uddeling, der har til formål eller virkning at sælge tobaksvarer, er forbudt. Der står også i bekendtgørelsens § 5, stk. 6, at det ikke er tilladt at uddele annonceblade eller gratis produkter.

Er det lovligt at vise tobaksvarer?

Nej. Det er både forbudt at *anbringe* og *vise* de tobaksvarer, som en butik sælger, medmindre man har en fysisk butik, der er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer. En fysisk butik, der ikke er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, må kun vise de tobaksvarer, som butikken sælger, *efter anmodning* fra køber¹⁴, se neden for om fysiske butikker.

Dette "generelle" udstillingsforbud gælder både i fysiske butikker og på internettet¹⁵.

FYSISKE BUTIKKER

Er det lovligt at have en fysisk butik, der sælger tobaksvarer?

Ja. Det er lovligt at have en fysisk butik, der sælger tobaksvarer, men butikken må ikke reklamere med eller oplyse om, at butikken sælger tobaksvarer¹⁶, medmindre butikken er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer. Se neden for om fysiske specialbutikker.

Er det lovligt at vise tobaksvarer i butikken?

Fysiske butikker, der sælger tobaksvarer, må kun vise de tobaksvarer, som butikken sælger, *efter anmodning* fra køber¹⁷. Det betyder, at forhandlere af tobaksvarer skal sikre, at tobaksvarerne er gemt væk, fx under disken eller bag et forhæng eller en låge.

Fysiske butikker må vise en liste med neutrale oplysninger om, hvilke tobaksvarer der bliver solgt i butikken og varernes pris efter anmodning fra køber eller ved en ekspedientbetjent salgskasse¹⁸.

Der må ikke være noget i butikken, som kan give en reklameeffekt, fx særlig belysning, farver eller lignende ift. resten af butikken¹⁹, medmindre butikken er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer. Se neden for om fysiske specialbutikker.

FYSISKE SPECIALBUTIKKER

Gælder det samme, hvis butikken er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer?

En fysisk butik, der er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, kan lovligt *anbringe* og *vise* piber, pibetobak og cigarer i butikken og *reklamere* for disse varer i butikken og på butiksfacaden²⁰. Det gælder dog kun for anbringelse og visning af samt reklame for piber, pibetobak og cigarer i butikken og på butiksfacaden. Hvis butikken sælger cigaretter eller andre tobaksvarer, må disse derfor ikke blive vist i butikken eller på butiksfacaden²¹. Her gælder de samme regler, som for andre fysiske butikker, se ovenfor.

Butikken må ikke give kunder indtryk af, at varerne, herunder piber, pibetobak og cigarer, har en sundhedsgavnlig effekt, er mindre skadelige end andre produkter eller på anden måde har en gavnlig effekt eller fordel, fx ved brug af tekst, illustrationer, billeder, farver, logoer eller symboler²².

¹⁴ Det står i bekendtgørelsens § 2, stk. 1, 2. pkt.

¹⁵ Det står i tobaksreklamelovens § 5 a, stk. 1, og i bekendtgørelsens §§ 2, stk. 1, 1. pkt., og § 4, stk. 1.

¹⁶ Det står i bekendtgørelsens § 2, stk. 4, nr. 1.

¹⁷ Det står i bekendtgørelsens § 2, stk. 1, 2. pkt.

¹⁸ Det står i tobaksreklamelovens § 5 a, stk. 3, 1. pkt., og i bekendtgørelsens og § 3.

¹⁹ Det står i bekendtgørelsens § 2, stk. 4, nr. 3.

²⁰ Det står i tobaksreklamelovens § 5 a, stk. 2, og bekendtgørelsens § 5, stk. 1 og stk. 6 modsætningsvist, som omhandler fysiske "salgssteder".

²¹ Det står i bekendtgørelsens § 5, stk. 3 og stk. 6.

²² Det står i bekendtgørelsens § 2, stk. 4, nr. 2 og § 5, stk. 5.

Hvornår er en butik "specialiseret" i salg af piber, pibetobak og cigarer?

En fysisk butik er "specialiseret" i salg af piber, pibetobak og cigarer, når butikken *fører et bredt udvalg* af disse varer. Butikken kan også sælge andre specialvarer, som ikke appellerer til børn og unge²³. En almindelig kiosk vil fx *ikke* være specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer.

Hvad må en fysisk specialbutik hedde?

En fysisk butik, der er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, må gerne have et navn, der oplyser om, at butikken sælger piber, pibetobak og cigarer, fx "pibebutikken".

Hvor må den fysiske specialbutik vise sit navn?

En fysisk butik, der er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, og som har et navn, der oplyser om, at butikken sælger piber, pibetobak og cigarer, må vise sit navn i butikken og på butiksfacaden, hvor det er tilladt at reklamere for piber, pibetobak og cigarer.

Er det lovligt at have et skilt ved sin butik om, at man sælger tobaksvarer?

Nej. Det er ikke længere lovligt at have et skilt ved sin butik, som oplyser, at butikken sælger tobaksvarer.

SALG ONLINE

Er det lovligt at sælge tobaksvarer på internettet?

Ja. Det er lovligt at have en hjemmeside/webshop, der sælger tobaksvarer.

Hjemmesiden må give kunden *neutrale* oplysninger om, hvilke tobaksvarer der bliver solgt på hjemmesiden og varenes pris. På hjemmesiden må også stå de samme oplysninger, der fremgår af varenes emballage og tekniske oplysninger, som gør kunden i stand til at vurdere, hvilke andre produkter varen er kompatibel med.²⁴

Men oplysningerne *må ikke have en reklameeffekt*. Oplysningerne må fx ikke give kunden det indtryk, at tobaksvarer har en sundhedsgavnlig effekt, er mindre skadelige end andre produkter, eller har andre gavnlige effekter eller fordele²⁵. Det er fx ikke lovligt at skrive, at en tobaksvarer smager godt, er sundere end andre tobaksvarer eller er den bedste på markedet.

Oplysningerne må heller ikke fremhæves eller være iøjnefaldende, og der må ikke være illustrationer, billeder, farver, logoer, symboler eller anden tekst i forbindelse med oplysningerne²⁶. Man må fx ikke skrive, at det er et tilbud, at prisen er nedsat eller lignende.

De neutrale oplysninger må ikke stå på salgsstedets forside. På forsiden må der være de kategorier, som følger af tobaksreklameloven og kategorierne "Urtebaserede rygeprodukter", "Tobakssurrogater", "Øvrige" og "Tilbehør".²⁷ Det er derimod ikke tilladt at have kategorier som "tilbud", "nye varer", "mest solgte" eller lignende, da sådanne kategorier vil være reklame.

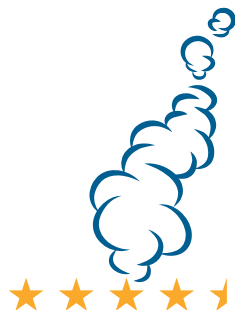
²³ Det står i bekendtgørelsens § 5, stk. 2.

²⁴ Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 3.

²⁵ Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 4.

²⁶ Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 6.

²⁷ Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 5.

Er det tilladt at vise billeder af tobaksvarer på internettet?

Nej. Forbuddet mod synlig anbringelse og visning af tobaksvarer gælder også ved *salg online og via digitale løsninger*, fx på hjemmesider/webshops og på firmasider på sociale medier, som sælger til eller henvender sig til forbrugere²⁸.

Forbuddet mod synlig anbringelse og visning betyder, at der *ikke må vises billeder* af tobaksvarer, som kan ses af forbrugere på internettet. Forbuddet mod visning af varerne er *absolut* og gælder både i forbindelse med en mere *generel visning* af udvalget af varerne på en hjemmeside, herunder på sociale medier, og i *forbindelse med en egentlig købe-funktion*, hvor forbrugeren kan lægge den pågældende vare i en kurv og betale for varen.²⁹

Forbuddet mod visning af billeder ved salg på internettet gælder dog ikke ved salg af piber³⁰.

Må online salgssteder have et navn, som oplyser, at salgsstedet sælger tobak?

Ja. Online salgssteder må have et navn, der på en neutral måde oplyser, at salgsstedet sælger tobak, fx "Pibebutikken", men navnet må ikke indeholde salgsfremmende udsagn, fx "Billige piber"³¹.

Er det tilladt at vise anmeldelser/ratings?

Det er ikke tilladt at give kunder eller andre mulighed for at anmelde tobaksvarer, give ratings eller lignende, hvis anmeldelsen m.v. på nogen måde kan ses af anmelderen eller andre, som ikke er ansat i virksomheden, der sælger tobaksvarerne³².

Er det tilladt at have en firmaside på sociale medier?

Det er som udgangspunkt i strid med reklameforbuddet, hvis en virksomhed, der sælger tobaksvarer, har en firmaside på et socialt medie. Det skyldes, at firmasiden sædvanligvis vil have til formål at sælge tobaksvarer eller have den virkning. Det vil også være i strid med visningsforbuddet, hvis der er billeder af tobaksvarer på firmasiden, bortset fra billeder af piber.

Er det lovligt at reklamere for tobaksvarer i en lukket gruppe på sociale medier?

Nej. Reklameforbuddet gælder også reklame i åbne eller lukkede grupper på sociale medier, fx på Facebook.

Er det lovligt at sende nyhedsbreve om tobaksvarer?

Nej. Det er ikke lovligt at sende nyhedsbreve om tobaksvarer til forbrugere, da nyhedsbrevene vil være reklame, uanset om forbrugeren har givet samtykke til at modtage nyhedsbrevet.

STRAF

Hvad sker der, hvis man ikke overholder reglerne?

Overtrædelser af reklame- og udstillingsforbuddet kan straffes med bøde³³.

²⁸ Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 1, 1. pkt., som henviser til "forbuddet i § 2, stk. 1-3".

²⁹ Det står på s. 34 i lovbemærkningerne til forslag nr. L 61.

³⁰ Det står i tobaksreklamelovens § 5 a, stk. 2, og bekendtgørelsens § 4, stk. 1, 2. pkt.

³¹ Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

³² Det står i bekendtgørelsens § 4, stk. 8.

³³ Det står i tobaksreklamelovens § 7, stk. 1, og i bekendtgørelsens § 7, stk. 1.

ANDRE MYNDIGHEDER

Sundhedsministeriet

Loven og bekendtgørelsen hører under Sundhedsministeriets ansvarsområde. Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med reglerne om reklame- og udstillingsforbuddet for tobaksvarer.

Sundhedsministeriet har udarbejdet en række "faktaark" om den nye lovgivning, fx om "Tobak væk fra disken", "Skærpet reklameforbud" og "Regulering af nikotinprodukter". Faktaarkene kan læses her:

<https://sum.dk/udspil-og-aftaler/aftaler/2020/december/national-handlingsplan-mod-boern-og-unges-rygning>

Sundhedsstyrelsen

Spørgsmål til skiltning om salg af tobaksvarer hører under Sundhedsstyrelsen. På Sundhedsstyrelsens hjemmeside står mere om skiltning:

<https://www.sst.dk/da/sundhed-og-livsstil/tobak/lovgivning/skiltning-om-salg-af-tobak-og-alkohol>

Sikkerhedsstyrelsen

Sikkerhedsstyrelsen fører tilsyn med køb og salg af tobaksvarer, herunder registrering af en virksomhed og anmeldelse af produkter med henblik på salg, samt ulovligt salg af tobaksvarer.

På Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside er oplysninger om de nye regler for tobaksvarer:

<https://www.sik.dk/erhverv/produkter/e-cigaretter/vejledninger/nye-regler-tobaksvarer-elektroniske-cigaretter-genopfyldnings-beholdere-og-uden-nikotin-samt>

LINKS TIL RETSGRUNDLAG

Bekendtgørelse nr. 586 af 26. marts 2021 af lov om forbud mod tobaksreklame m.v. ("tobaksreklameloven") kan læses her: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/586>

Tobaksreklameloven blev ændret ved lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af national handleplan mod børn og unges rygning), som blev fremsat ved lovforslag nr. L 61 den 8. oktober 2020. Lovbemærkningerne kan læses her:

<https://www.retsinformation.dk/eli/ft/202012L00061>

Bekendtgørelse nr. 570 af 11. februar 2021 om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning m.v. af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter, som trådte i kraft den 1. april 2021, kan læses her:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/570>